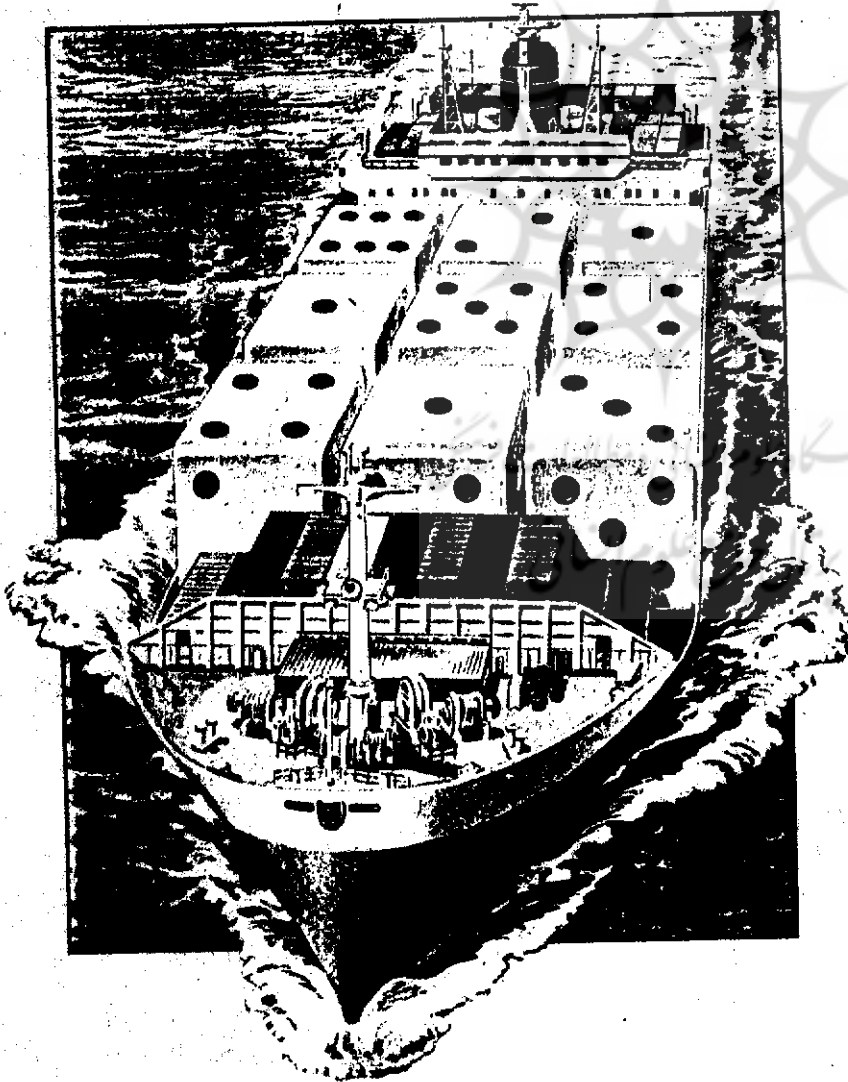
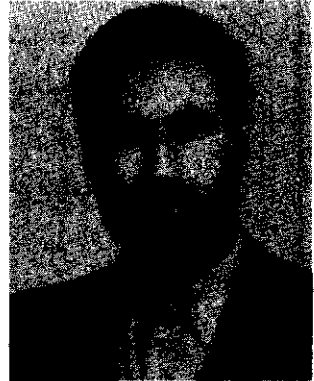

نیروی کار، اشتغال، تشکل‌های کارگری و کارفرمایی، آموزش و تحقیق و لوایح و طرحها

ضمن تشکر از مسئولین و دست‌اندرکاران نشریه کار و جامعه، با اشاره‌ای کوتاه به مسأله کار در ارتباط با جامعه به سؤالات شما هم در حد و سعم پاسخ خواهم داد. جامعه همیشه در کنار کار و یا کار همیشه در کنار جامعه مطرح بوده است. از بدو پیدایش جامعه، همیشه کار برای امرار معاش، برای ارتزاق، برای استفاده از منابع الهی که در اختیار انسان قرار داده شده، برای به قدرت رسیدن، برای زندگی راحت داشتن و برای ساختن و عمران در کنار جامعه بوده است. جامعه‌ای موفق است که زندگی افراد آن توأم و همراه با کار و تلاش باشد. در نتیجه، طبیعی است که فساد انگیزیه‌های مختلف، انحرافات، ناسازسای‌ها، آزرده‌گی‌ها، افسردگی‌ها، وابستگی‌ها و دردها و امثال اینها به حداقل خواهد رسید. زیرا وقتی در جامعه‌ای بیکاری حاکم شود طبیعی است که زمان و عمری که از بابت بیکاری تلف می‌شود در این زمان انگیزه‌ها و افکار مختلف جایگزین انجام کار می‌شود و بخاطر گرسنگی و فقر یا بخاطر احساس ضعف و نرسیدن به قدرت حاکمه برای اینکه از خودشان دفاع کنند طبیعی است که در مقابل هر نوع حواری طبیعی و غیر طبیعی، شکنندگی این جامعه بیشتر خواهد شد. این است که من ضمن اظهار خوشحالی از پیدایش نشریه‌ای بنام کار و جامعه و با توجه به مقدمه‌ای که عرض کردم به سؤالات شما پاسخ می‌دهم.

شناخت دیدگاه‌های صاحب‌نظران و مسئولین در خصوص جنبه‌های مهم
مسئله کار ما را با آینده این مسأله حیاتی جامعه تا حدود زیادی آشنا می‌سازد.
مهندس علی محمد غریبانی رئیس کمیسیون کار و امور اجتماعی مجلس
شورای اسلامی در گفتگو با خبرنگار ما می‌گوید:

براساس این قانون وضع نماید. بعد از ایجاد این اشتغال حتی هر کسی را در انتخاب رشته و کاری که می‌خواهد انتخاب کند نیز آزاد می‌گذارد، یعنی در حقیقت هر کس حق دارد هر شغلی را که بدان علاقه‌مند است و برخلاف مصالح اسلام و جمهوری اسلامی نیست و موجب خدشه‌دار

شدن حقوق دیگران نمی‌شود اشتغال و کار مورد نظر خودش را انتخاب کند و دولت موظف است در کمک به این افراد، اعتبار لازم یا امکانات لازم را فراهم نماید و در اختیار آنان قرار دهد تا بدین طریق همانظوری که قانون اساسی تأکید دارد فقر و محرومیت به حداقل برسد و از هر گونه استثمار انسان از انسان یا استثمار کارگر توسط دولت و افسراد جامعه جلوگیری شده است، همانگونه که در بند ۱۳ از اصل ۳ و اصل ۲۸ و بند ۳ از اصل ۴۳ به این موارد اشاره شده است. این نشان می‌دهد که قانون اساسی چقدر ارزش و بهاء برای امر اشتغال قائل است و چقدر نسبت به تأمین معاش بیکاران و از کار افتادگان توجه دارد. و همه افراد اعم از زن و مرد که توانایی انجام کار را داشته باشند و به سن قانونی جهت اشتغال برسند در حقیقت می‌توانند کار مناسب و مطابق با استعداد و تحصیلات خودشان را انتخاب کنند.

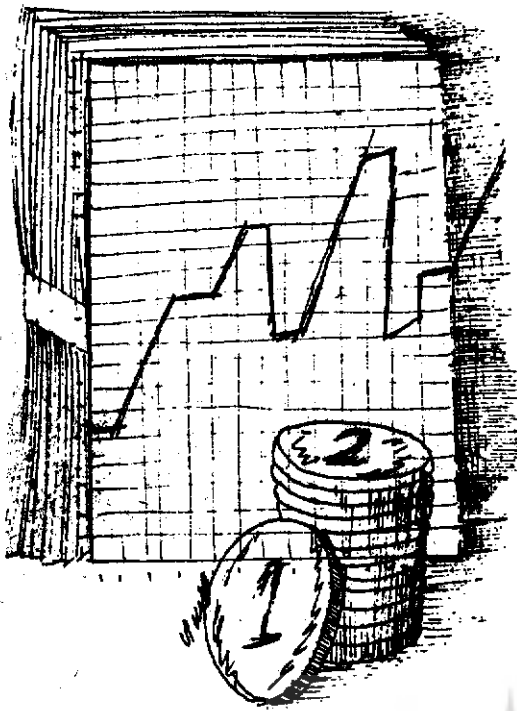
قسمت دیگری از قانون اساسی با استناد به اصل ۲۹، برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، از کار افتادگی، بی‌سربستی، در راه ماندگی، حوادث، سوانح و نیاز به خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی به صورت بیمه و غیره راجح همگان می‌داند و دولت را مکلف می‌کند که طبق قوانین، از محل درآمدهای عمومی و یا از درآمدهای مردم و مشارکتهای مردمی این حمایت و خدمات را برای تک تک افراد کشور تأمین کند. در این اصل به صراحت بیان شده افرادی که شرایط و آمادگی لازم برای انجام کار را دارند، اگر کار وجود نداشته باشد و دولت نتواند برای آنها اشتغال ایجاد کند، تا زمانی که به دلیل عدم وجود فرصت شغلی مشغول به کار نشده‌اند از امتیازات پیش‌بینی شده برخوردار باشند و از نظر بیکاری تحت پوشش تأمین اجتماعی قرار بگیرند. البته این جای بحث دارد و موردی که بنده عرض

سؤال - با عنایت به نقش جنابعالی و کمیسیون کار و امور اجتماعی مجلس در خصوص مسائل کار و تأمین اجتماعی کشور، خواهشمند است نظر خود را در مورد اهمیت و ارزش کار و نیروی کار بیان فرمائید.

پاسخ: در قرآن کریم و در احکام اسلامی به ارزش کار و فرهنگ کار بهای ویژه‌ای داده شده و همه آنها را در جهت اینکه اشتغال یابند و مشغول به کار باشند تشویق می‌کند، تا جایی که حضرت پیغمبر (ص) به دست پینه بسته کارگر بوسه می‌زند و این بدان جهت است که ارزش کار را می‌خواهد بیان کند. یعنی آن کارگر بخاطر اینکه کاری را انجام داده که برای جامعه و انسانهای دیگر مفید است می‌خواهد بگوید که این ارزش، ارزش بالایی است. یعنی آن کارگر ضمن آنکه با کار کردن وسایل ارتزاق خود را فراهم می‌کند، مقداری از مشکلات خانوادگی یا جمعی را نیز برطرف می‌نماید. اما فایده و اثراتش در جامعه بیشتر از اثراتی است که ممکن است در خانواده خودش مؤثر باشد. پس، وقتی اسلام و قرآن و پیامبر بزرگوار (ص) و ائمه اطهار (ع) هر کدام برای کار بهاء و ارزشی قائل هستند این ما را هدایت می‌کند در جهت اینکه من و امثال من در کمیسیون کار و یا در وزارت کار یا در این نظام جمهوری اسلامی بعنوان دست‌اندرکاران در ارتباط با ایجاد اشتغال چه وظایفی را به عهده بگیریم، چه مأموریتها و چه وظیفه سختی بگردن ما واگذار شده که از خدا می‌خواهیم به ما توفیق دهد تا با اجرای این مأموریت و وظیفه بتوانیم در جامعه اثر بهتری بگذاریم و شرمند از مردم مسلمان کشورمان نباشیم. در قانون اساسی وقتی به بحث کار و کارگری و یا اشتغال می‌رسد به محرومیت‌زدایی‌ها و برآوردن نیازهای جامعه و فرزندی و ایجاد امکانات و شرایط لازم برای همه مردم در جهت اشتغال، اشاره می‌کند. قانون اساسی در زمینه ایجاد اشتغال تا آنجا که به ارزشهای انقلاب و اسلام و ارزشهای خانوادگی و موازین اسلام و اصول اسلامی صدمه نزنند و با ارزشهایی که عرض کردم سازگار باشد، دولت را موظف کرده که برای همه اشتغال سالم ایجاد کند و اقداماتی را اتخاذ و یا قوانین و مقرراتی را

با استناد به فرمایش حضرت علی (ع) که می‌فرمایند: کار ایمان را صیقل می‌دهد، یعنی کار اهمیتش آنچنان بالاست که آنرا در کنار ایمان مطرح می‌کنند، اگر کار نباشد، اگر بیکاری برای یک انسان پیش آید آدم نگران این است که خدای ناخواسته بی‌ایمانی هم در آن فرد بوجود بیاید.

ما بایستی بعنوان مدیر یا کارفرما یا صاحب کارخانه تحمل کنیم و کارگران را در حد توانمان مورد حمایت قرار بدهیم، این مسائل اقتصادی که بتدریج حل خواهد شد، دوباره کارگران جایگاه خودشان را پیدا می کنند، بیشتر تلاش می کنند و با این تلاش و زحمت باز همان روحیه انقلابی به آنها دست می دهد و یقیناً مفید به حال جامعه خواهند بود.

کسب مهارت در این رشته هستند و وقتی وارد آن رشته می شوند و کارآموزی لازم را می بینند آن بخش جامعه اشباع شده و نتیجتاً اینها بعنوان نیروی کار فعال و متخصص بصورت بیکار در جامعه باقی می مانند. خوب، در درجه اول بهترین سیستمی که می تواند مدون و بصورت برنامه ریزی کلی برای آینده باشد، مراکز آموزشی ماست، از آموزش و پرورش گرفته تا دانشگاه. اینها اگر آموزش را متناسب با نیاز جامعه و نیاز دستگاهها و آینده کشور و ساختار کشور بوجود نیاورند، طبیعی است که در یک جا جاذبه بیشتر خواهد بود و در جای دیگر تخصص دیده و آموزش دیده بیکار در جامعه زیاد دیده خواهد شد. بنابراین، باید بسیاری از برنامه های مراکز آموزشی حساب شده باشد و تحصیلات عالی حتی متوسطه را براساس نیازمندیهای کشور، تدوین و برنامه ریزی کنند که شاید بشود به نحوی این افراد را در جایگاههای مستعد خودشان قرار بدهیم. این اقدام چند خاصیت دارد، یکی اینکه کیفیت کار و توان کار بالا می رود و دیگر اینکه نیروی کار وقت کمتری را صرف کارهای جزئی می کند یعنی وقتی متخصص در جایگاه خودش

متقاضی کار اضافه می شود. اینها مواردی است که به نظر من موجب افزایش نیروی کار و بیکاری می شود. شاید علتش را شما بهتر از من بدانید، یکی ممنوعیت استخدام است. در حال حاضر، با توجه به تبصره ۶۰ قانون بودجه سال ۶۴، با استثناء مشاغل فنی و آموزش فنی و بهداشتی استخدام ممنوع است؛ بعد وضعیت اقتصادی و تعدیل نیروها در بخشهای خصوصی و دولتی و عدم تناسب تخصصها و مهارتهای کسب شده با تخصصها و مهارتهای مورد نیاز جامعه است. اگر ما نسبت به نیازمان چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی، بخش خصوصی مربوط به کار کشاورزی، صنعتی و تولیدی، یک چارچوب یا برنامه ریزی مدونی می داشتیم، افراد مورد نیاز را آموزش لازم می دادیم و یا در آنجا کسانی که کار می کنند آنها را آموزش می دادیم که نیروی کیفی باشند و مهارت ببینند و مشغول به کار شوند. اما متأسفانه این برنامه ها متناسب با این نیازها نیست. گاهی وقتها در رشته ای بخاطر اینکه جاذبه وجود دارد، حالا در بعضی از مؤسسات بکدفه یک رشته سرعت رشد می کند، همه داوطلب کارآموزش یا

کردم نباید موجب سوء تفاهم و سوء استفاده و بدآموزی شود. اما ارزش کار را در این می بیند که هیچ انسانی اعم از زن یا مرد و از هر قشری نباید بیکار باشد و بر جامعه تحمیل شود.

سؤال - بیکاری یکی از معضلات امروز جامعه ماست بنظر شما راه حل چیست و چگونه می توان این مشکل را کاهش داد و آینده را با توجه به برنامه ریزیها چگونه می بینید؟

پاسخ: چیزهایی که موجب افزایش نیروی کار می شود در جامعه بنظر من خیلی حائز اهمیت است و باید فکری در این مقوله بشود تا این نیروی کار آماده که روز به روز افزایش پیدا می کند به نحوی جذب کار شود تا از نرخ بیکاری و تعداد بیکاران کم گردد. این مسائل را باید ما مورد توجه قرار بدهیم. یکی اینکه رشد بی رویه یا با رویه جمعیت در چند سال اخیر، به نحوی باید تحت کنترل قرار بگیرد. مسأله بعدی متأسفانه افزایش مهاجرت است از نقاط محروم و از نقاط بد آب و هوا، روستاها، یا جاهایی که از امکانات شهری رفاهی و یا امکاناتی که حداقل معیشت و رفاه را تأمین می کند محروم هستند و یا بدلیل نبود شغل در مناطق دور افتاده که اینها به شهرها مهاجرت می کنند و به کارهای کاذب و غیر مورد نیاز دست بزنند. البته بر همگان روشن است که این امر موجب افزایش نیروی کار در نقاط متراکم کشور شده است. در حال حاضر با توجه به کم کردن یک مقطع تحصیلی نظام جدید آموزش و پرورش، ملاحظه می فرمایید که یکباره جمعیت کثیری بعنوان دیپلمه اضافه می شوند بر دیپلمه هایی که در حال دریافت مدرک تحصیلی هستند یعنی به این صورت که تا گذشته ما چهار سال دوره متوسطه داشتیم که الآن این تبدیل می شود به سه سال آن سالی که تبدیل می شود نظام جدید جایگزین می شود. بنابراین، ما در سطح کشور هم فارغ التحصیل دیپلم را داریم و هم فارغ التحصیل سوم نظری که آنها هم وارد جرگه دیپلمه ها می شوند و این رقم، رقم کمی نیست و همین عاملی است برای افزایش نیروی کار. و با در اقصی نقاط کشورمان در نقاط محروم و غیر محروم مراکز دانشگاهی مخصوص دانشگاه آزاد رشد فزاینده دارد. خوب، ما الآن با توجه به اینکه مجوز استخدام هم نداریم و قانون تعدیل را هم در خیلی از مؤسسات چه تولیدی و غیرتولیدی دارند اجرا می کنند، نتیجتاً این نیروی فارغ التحصیل که با توقعات خاصی وارد جامعه می شوند سرعت نمی توانند جذب کار شوند و این نیرو هم نیروی بالقوه ای است که به نیروی

نباشد مدتها باید وقتش را صرف کند برای فهمیدن سیستم کاری آن دستگاه یا آن تخصص مربوطه و وقتی هم آن تخصص لازم را یافت احياناً بعضی مواقع می بینیم که جابجا می شود. پس، جامعه را با توجه به نکاتی که خدمت شما عرض کردم باید با نیروی کار آماده و مهارت دیده و توانا تقویت کنیم و ایجاد اشتغال نماییم تا شاید هر کسی در جای خودش به نحو مطلوب وظیفه اش را انجام بدهد و متوسط وقت تلف شده بخش دولتی و خصوصی هم به حداقل برسد. متأسفانه در کشور ما براساس ارزیابی که شده بخش خصوصی و دولتی با هم تفاوت دارند و اگر این مجموعه را در کنار هم قرار دهیم، می بینیم که کار مفید روزانه یک ساعت بیشتر نیست حتی کمتر از یک ساعت است. خوب، اینها می تواند دلایلی باشد برای این مسئله که علت کم شدن کار مفید شاید ناشی از جزئیاتی باشد که خدمتتان عرض کردم.

سوال - لطفاً در خصوص چگونگی کار کمیسیون، مهمترین قوانین و مقررات کار موجود و لوایح و طرحهایی که در حال حاضر مطرح است مختصراً توضیح بفرمائید.

پاسخ: کمیسیون وظیفه ای را که در خود احساس می کند و بارها چه از طریق رسانه ها و طریق جلسات داخلی کمیسیون و پشت تریبون مجلس اعلام شده است، قانون کار را در مقایسه با قوانین سایر کشورها، قانون جمعی می داند و در کنار مسئله اعلام کرده است که اگر نقصی و اشکالی در این قانون از نظر مراجع ذیصلاح، صاحب نظران و از نظر متخصصین وجود دارد که نیازمند تکمیل باشد، هرچند که نقصی در آن نمی بینیم که نیازمند تکمیل باشد، ما همیشه اعلام آمادگی کردیم که حاضریم بنشینیم و روی این مسئله صحبت کنیم و به یک نکته ایده آل و مطلوب برسیم. کمیسیون براساس وظیفه ای که دارد لوایح و طرحهایی که از طرف دولت و مجلس به کمیسیون ارجاع می شود را به دقت موشکافی می کند و از کارشناسانی که می توانند در این مورد صاحب نظر باشند دعوت می کند و در نهایت بعد از ارزیابی کلی درخصوص این لوایح و طرحها که باید همه جانبه باشد به یک جمع بندی می رسد و آن جمع بندی را به عنوان مصوبه کمیسیون به مجلس ارجاع می دهد.

موضوعی که اخیراً در دستور کار کمیسیون قرار داشت و به عنوان طرح از طرف عده ای از نمایندگان محترم و اعضای محترم کمیسیون بازنشستگی خانمها و خواهران بخش خصوصی و دولتی که مشمول تأمین اجتماعی هستند

مطرح شده بوده، این است که اینها بتوانند با ۲۰ سال سابقه کار مثل بخش دولتی مشمول مقررات اداری و استخدامی و سایر دستگاههای که می توانند با ۲۰ سال سابقه بازنشسته بشوند اینها هم از این مزایا استفاده کنند و بعد از ۲۰ سال خدمت در مؤسسات یا در کارخانجات و یا بخش خصوصی که واقعاً کارشان هم معمولاً نسبت به سایر کارها سخت تر است از این موفقیتهای استفاده کنند و با سنوات ۲۰ ساله بازنشسته شوند.

این اقدام یعنی از بین بردن تبعیض آشکار بین خوارانی که کارگر هستند و خوارانی که در بخش غیرکارگری فعال هستند و در کار دفتری کار می کنند، یقیناً کمکی خواهد بود برای شرایط بهتر اشتغال زنان ضمن انجام وظایف سنگین حفظ و نگهداری خانواده و حفظ ارزشهای یک خانواده اسلامی و انسانی و انجام وظایف سنگین مادری و تربیت بچه ها، انشاء... این اقدام جواب مثبتی باشد جهت پی بردن به ارزش اینها و شخصیت این نوع خواران که کمیسیون هم خوشبختانه با نظر مثبت به اتفاق آراء این طرح را تصویب کرد و آن را ارجاع داد به مجلس و مجلس هم خوشبختانه آن را تصویب کرده و الآن هم در شور دوم این طرح هستیم که انشاء... طی روزهای آینده در دستور کار کمیسیون قرار خواهد گرفت.

خواهران و برادران کارگر، کارفرما و مدیران در ارتباط با مشکلاتشان مکاتباتی با ما دارند و مشکلاتشان را مطرح می کنند. ما ضمن کار اصلی خودمان که در ارتباط با رسیدگی به لوایح و طرحهاست مشکلات این نوع کارگران و این نوع مدیران و کارفرماها را نیز در کمیسیون مورد رسیدگی قرار می دهیم و سعی می کنیم روابط عاطفی، انسانی و اسلامی را بین آنها برقرار کنیم. البته قانون هم این روش را بیشتر توصیه می کند و یقیناً هم در بهبود کار کارخانجات مؤثر خواهد بود.

در بسیاری بازدیدهایی که از کارخانجات مختلف داریم من شخصاً از مدیریتی که اعمال می شود لذت می برم، روابط بین مدیران و کارگران بسیار حسنه است، همه تابع قانون کار هستند و از قانون کار حمایت هم می کنند و کمتر من دیدم معارضی بین آنها وجود داشته باشد. در بعضی از بخشها هم می بینیم افرادی نسبت به قانون کار ایراد می گیرند، که متأسفانه آن هم ناشی از عدم دستیابی به قدرت است که بتوانند با کارگران خودشان به هر صورت که می خواهند عمل کنند، بتوانند اخراج کنند،

جامعه را باید با نیروی

کار آماده و مهارت دیده

و توانا تقویت کنیم

نقش انجمن های اسلامی

در همه سازمانهای دولتی

و غیردولتی توفیق

آفرین بوده و اثرات سازنده ای

در همان محیط کار

و خارج از محیط کار

وجود داشته است.

بتوانند تنبیه کنند، بتوانند حقوقشان را کم کنند و شاید هم در بعضی بخشها حتی می‌خواهند تنبیه یدی هم داشته باشند.

این برخلاف انسانیت است، مرجعی برای رسیدگی به اشتباهات و اشکالات ایجاد شده در بخش خصوصی در قانون کار دیده شده که باید دستگاههای ذیربط رسیدگی کنند و چنانچه اشکال و اشتباهی از هر مرحله مشاهده شود، ضمن اینکه تسهیلاتی فراهم می‌آورند که بتوانند اینها را با هم صمیمی کنند و ارتباط بدهند به تخلفات هم رسیدگی می‌کنند، و اقدام قانونی هم انجام می‌گیرد و ضمانت اجرایی آن خیلی قوی است و چنانچه مدیر یا کارگر بعد از رأی هیئت حل اختلاف بخواهد از آن تخطی کند، دستگاه قضایی مکلف است اقدام قانونی انجام دهد و قانون کار به نحو مطلوب اجرا شود، ما بارها شاهد بودیم که کارگران در کارشان اشتباهاتی داشتند که قانون با آنها برخورد کرده، مدیران اشتباهاتی داشتند که قانون با آنها برخورد کرده است. بعضاً در هر جایی قبل از اینکه کدورت و یا اختلافاتی بین کارگران و مدیران بوجود بیاید، به محض اینکه اعتراضی به ما می‌رسد کمیسیون آن را در دستور کار قرار می‌دهد و از دو طرف هم دعوت می‌کنیم و در اصلاح و رفع اختلاف این دو گروه تلاش می‌کنیم.

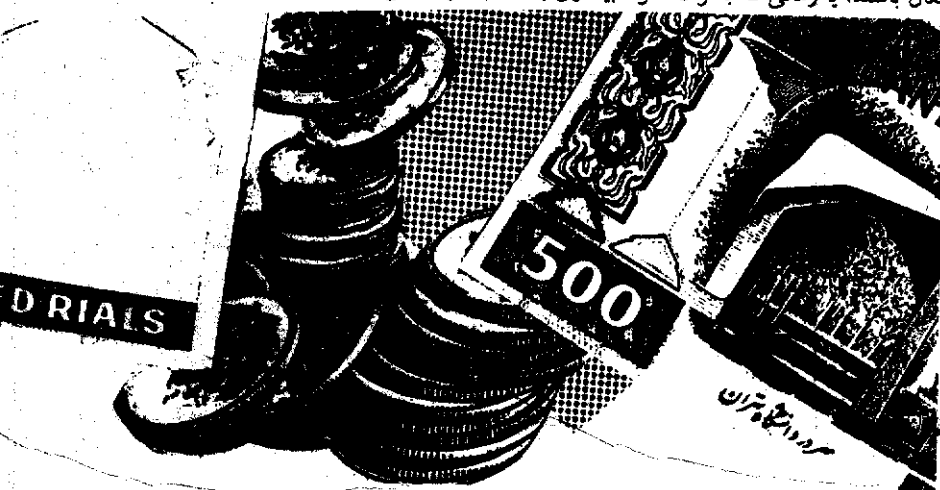
سؤال - در برنامه تعدیل ساختاری برای نیروی کار مشکلاتی ایجاد می‌شود در این خصوص چه می‌توان انجام داد؟

پاسخ: این مشکلی است که نه تنها ما بلکه وزارت کار و خود بخشهای تولیدی و صنعتی هم با آن مواجه هستند و این از دو جنبه مورد توجه است یکی اینکه براساس فشار مالی که در حال حاضر بخاطر تغییر نرخ ارز حاصل شده و یا بعضاً گرانی و تورمی که در کارخانجات تأثیر می‌گذارد نتیجه این شده که شیفت کار این نوع کارخانجات کمتر بشود. در اینجا مدیران اکثراً اعتقاد بر این دارند که چون قدرت مالی آن کارخانه به حداقل رسیده و کم شده پس ما سعی می‌کنیم کارگران را یا اخراج کنیم یا اینکه حکم تعدیل را در موردشان اجرا نماییم تا بتوانند این کارخانجات قدرت مالی پیدا بکنند و توان از دست رفته خود را بدست بیاورند که معمولاً ما این مسئله را توصیه نمی‌کنیم زیرا همه شاهدیم بعد از پیروزی انقلاب، سنگین‌ترین فشار جنگ و مسائل اقتصادی روی دوش کارگران بود یعنی جبهه را همین کارگران پر می‌کردند همراه با سایر اقشار مردم، ولی حضور فعال کارگران بیشتر بود اینها اکثراً جزء خانواده شهدا هستند، اکثر

جانبازان و آزادگان از این قشر هستند و در زمانی که مسئولین امر علی‌الخصوص حضرت امام تأکید بر فعالیت بیشتر برای کارگران داشتند آنها شبانه‌روز فعالیت می‌کردند. حتی من شاهد در بعضی از کارخانجات بخاطر اینکه امر امام اجرا بشود یا از جهت اقتصادی این مملکت جلوتر بیفتد، از نظر حفاظت آن رعایت موارد اعلام شده را نمی‌کردند زیرا می‌کوشیدند تا غیر از کار خودشان کارهای دیگر را هم انجام دهند، بیخوابی می‌کشیدند وقتی بیخوابی بیش از حد بکشند بالاخره حافظه و کنترلشان را از دست می‌دهند در نتیجه عوارضی هم برایشان بوجود می‌آید اما تلاش می‌کردند، زحمت می‌کشیدند، کارخانه‌ها را اینها همراه با همکاری مدیران و مسئولین نگه می‌داشتند. در هر حال، برای حفظ و نگهداری کارخانجات و استقلال کشور از جان و زندگی‌شان مایه گذاشتند. حالا درست نیست به خاطر مواردی که مقطعی است و ناشی از تورم و گران شدن نرخ ارز می‌باشد، تمام مکافات را سر این کارگران خالی می‌کنند. باید اینجا کارگر درک شود یعنی اهمیت کارگران با توجه به وظایفی که در گذشته داشتند، جانفشانی‌هایی که کردند، زحمتی را که شبانه‌روز متحمل شدند درک شود. ما بایستی بعنوان مدیر یا کارفرما یا صاحب کارخانه تحمل کنیم و کارگران را در حد توانمان مورد حمایت قرار بدهیم، این مسائل اقتصادی که بتدریج حل خواهد شد، دوباره کارگران جایگاه خودشان را پیدا می‌کنند، بیشتر تلاش می‌کنند و با این تلاش و زحمت باز همان روحیه انقلابی به آنها دست می‌دهد و یقیناً مقید به حال جامعه خواهند بود. بعضاً هم کارخانه بخاطر همین مسائل تعطیل می‌شود یا بخاطر نبود مدیریت، کارخانه با ضرر و زیان زیادی مواجه می‌شود. در این صورت باید موظف بود، دولت برای اینها امکانات دیگری ایجاد کند، یا بصورت تعاونی یا با دادن وام، تا اینها بتوانند دوباره تلاش کنند و فعال باشند. یا زمانی که بعنوان قانون بیکاری به

آنها حقوق بیکاری داده می‌شود کار نمی‌کنند اثرش هم در خانواده و هم در جامعه متأسفانه مطلوب نیست. اینها خودشان احساس شخصیت شکنی می‌کنند، وقتی در خانه بیش از حد بیکار باشند و وقت صرف کنند، قطعاً نامایماتی در زندگی خانوادگی‌شان بوجود می‌آید و یا حتی در جامعه و کوچه و محل خودشان وقتی بیش از حد قدم بزنند و بیکار باشند ممکن است اختلالی در روحیه آنها بوجود آید و یا نظر مردم آن منطقه نسبت به شخص بیکار مطلوب نباشد که این امر آثارش به نظر من آثار خوبی نیست. باید به هر طریقی از این مسائل جلوگیری شود در حال حاضر، طرحی در دست تهیه است برای اینکه بتوانند با توجه به امکانات موجود که در اختیار وزارت کار و سایر مراجع ذیربط خواهد بود از این منابع مالی و امکاناتشان در جهت اشتغال ارزان قیمت و اشتغال زودرس اقدام کنند. طرح را تقدیم مجلس کنند که الآن مقدمات اینکار تقریباً مهیا شده است، انشاء... در آینده نزدیک نسبت به تهیه این طرح بصورت اصولی و کلی اقدام خواهد شد که با انجام آن شاید بشود بعضی از افرادی که آماده کار هستند و مدتهاست بیکار می‌گردند و حتی در مراکز فنی حرفه‌ای و سایر دستگاهها و یا آموزش عالی دوره دیده‌اند، از وجودشان استفاده بهینه بشود و با ایجاد مشاغلی که متناسب با قومیت و فرهنگ هر منطقه است، جذب شوند و این را هم الآن کمیسیون در دستور کار خودش قرار داده، و همکاری مسئولین ذیربط و نمایندگان مجلس را بیشتر می‌طلبیم. انشاء... ما را حتماً کمک خواهند فرمود تا قدمی هر چند کوچک در ارتباط با این مسئله برداشته شود.

در جهت کمک به اشتغال در برنامه دوم پیش‌بینی شده است که تا پایان برنامه ششصد و شصت هزار فرصت شغلی بصورت ارزان قیمت توسط وزارت کار و امور اجتماعی در کشور بوجود آید، آن که این هم باز باعث خوشحالی است ولی به نظر من کافی نخواهد

بود و باید از تمام امکانات و استعداد های بالقوه مناطق کشور استفاده کنیم و تلاش نماییم برای اشتغال زایی و کم کردن نرخ بیکاری.

سؤال- نقش تشکل های کارگری، کارفرمایی مانند شوراهای اسلامی کار، تعاونی های کارگری و انجمن های اسلامی و غیره را چگونه می بینید آیا عملکردشان خوب بوده است؟

پاسخ: عرض کنم همانطوری که در قانون کار پیش بینی شده اینها به نظر من یکی از ارزشهای انقلاب هستند. همانطور که تجربه داریم در اوایل انقلاب نقش انجمن های اسلامی در همه سازمانهای دولتی و غیر دولتی توفیق آفرین بوده و اثرات سازنده ای در همان محیط کار و خارج از محیط کار وجود داشت. حتی در مساجد یا بعنوان مثال نقش بسیج را بخاطر بیاورید که چه اثر سازنده ای در ساختار کشور داشته چه در

بهبود کیفیت و کمیت محصولات آن کارخانه شود، می توان از سود حاصل از این کیفیت اضافه یا کمیت اضافه به صورت پاداش یا صورت حق مشارکت، به پیشنهاد دهندگان پرداخت گردد. به منظور اینکه بتوانند از استعدادها و روحیه همکاری و پیشنهاد های اصولی کارگران در بخش کارخانجات استفاده کنند و آنان را تشویق کنند برای اظهار وجود، جلب همکاری و مشارکت. در خیلی از شرکت هایی که خود من شاهد آن بودم با این روش موفقیت مطلوبی بدست آمده است. و این را من توصیه می کنم به تمام سازمانها و مؤسسات که از این امر مشارکت استفاده کنند تا همه با هم در انجام وظایف سازمانی مؤسسه به یک جمع بندی و نتیجه خوبی برسند.

سؤال - نظرتان راجع به آموزش و تحقیق در مسائل کار چیست آیا در حال حاضر در کشور انجام می شود؟

این را من توصیه می کنم به تمام سازمانها و مؤسسات که از این امر مشارکت استفاده کنند تا همه با هم در انجام وظایف سازمانی مؤسسه به یک جمع بندی و نتیجه خوبی برسند.

پیروزی انقلاب چه در جبهه و چه الآن که همکاریهای متعددی، با مسئولین کشور دارند. تشکل های کارگری هم اثرش به همان اندازه در جامعه کارگری مفید و سراسر سازنده است. این تشکلهای چه به صورت شوراهای اسلامی کار، تعاونی های کارگری و انجمن اسلامی در اکثر کارخانجاتی که حد نصابشان اجازه ایجاد را می دهد وجود دارد و اینها با هم مرتبط هستند. در جایی که برای بازسازی و ساختار بهتر سیستمی که دارند کار می کنند اینها خیلی می توانند نسبت به هم قدرت و قوت بدهند، همدیگر را کمک کنند، همکاری کنند همانطور که عرض کردم با همین تشکل های کارگری است که با مدیران در یک محیط گرم و صمیمی، در یک محیط برنامه ریزی شده بر اساس قانون، کنار هم قرار می گیرند و نسبت به مسائل مربوط به کارگری با هم بحث می کنند و به نتایج سازنده ای هم می رسند، علی الخصوص با توجه به تجارب از کشور خودمان و تشکل های کارگری خارج از کشور در حال حاضر مدیران در بهبود کمیت و کیفیت کار از وجود اینها استفاده می کنند. با دریافت پیشنهاد هایی تحت عنوان مشارکت این نوع تشکل ها و کارگران، چنانچه پیشنهاد کارگران، به مدیران ابلاغ شود و آن را در تشکل های کارگری، کارفرمایی کنار هم ارزیابی کنند و سپس به آنها رسیدگی شود، اگر موجب

پاسخ: تا حدی خوب وزارت کار یا مراکز تحقیقی و پژوهشی از جمله مؤسسه کار و تأمین اجتماعی خوشبختانه به این مسائل توجه دارند ولی من شخصاً هم توصیه ام بر این است که باید به این مسئله بیشتر بهاء بدهیم، در جایی که تحقیق نباشد و در جایی که علتها و معلولها را در کنار هم درک نکنیم، در جایی که مشکلات لمس نشود و در جایی که دردهای حتی کوچک فراموش شود، یقیناً ارزیابی خوبی از آن سازمان و تشکیلات نخواهیم داشت و یا از روحیه و افکار کسانی که در آنجا کار می کنند آگاهی پیدا نخواهیم کرد و این عدم آگاهی و این عدم رسیدگی به این تحقیقات بالطبع ما را به نتیجه ای که دنبالش هستیم نخواهند رساند. این است که اگر ما در کارمان علی الخصوص در مسائل کار و کارگری و امور مربوط به کار و اشتغال و مسائل مختلف دیگر بررسی و تحقیق نکنیم به یک جمع بندی کلی مناسب نخواهیم رسید. ما باید آمار داشته باشیم، باید اطلاعات داشته باشیم، ارزیابی کنیم. هر کدام از این اطلاعات و آمار که به دستتان می رسد اگر در جوانب مختلف آن تجزیه و تحلیل نشود یقیناً نمی توانید چیز خوبی را برای جامعه ما ارائه دهید. این است که یقیناً امر تحقیق، امر اطلاعات گیری و آمار دقیق در تصمیم گیریها مؤثر است و صد در صد مورد نیاز کشورمان می باشد. چون اگر آمار دقیق نباشد شما

نمی توانید حساب و کتاب خوبی باز کنید، اگر میلی را برای انجام کاری می خواهید اختصاص دهید اما آمارها و اطلاعاتی را که ارائه می دهید دقیق نباشد یقیناً این منابع اشتباه هزینه می شود یا به هز می رود. این است که امیدوارم مؤسسه کار و تأمین اجتماعی با توجه به وظیفه سنگینی که الآن به عهده دارد تلاشی را که شروع کرده است ادامه دهد ولی به نظر من بیش از این باید برنامه ریزی داشته باشد و انشاء... از بودجه کشور هم استفاده کند تا بتواند به آن نظراتی که عرض کردم، دست پیدا کند.

سؤال - فکر می کنید مهمترین مسائل و مشکلات مربوط به کار در حال حاضر چیست؟

پاسخ: مسائل و مشکلات مربوط به کار باید بازتر شود، اینکه منظور از کار چیست، منظور همان خود شغل است، حساسیت شغل، اهمیت کار، ارزش کار و سختی کار است و یا اینکه منظور کسی است که کار می کند، کسی که به هر شکل زحمت می کشد، کسی که مدیریت می کند و کسی که بازوی پرتوانش و فکرش را به کار می گیرد. اگر منظورتان اشتغال باشد همانطور که قبلاً عرض کردم با توجه به عوامل افزایش عرضه نیروی کار و با توجه به کاهش اشتغال، بالطبع اهمیت ویژه ای پیدا می کند چون کار همانطور که من تعریف کردم و با استناد به فرمایش حضرت علی(ع) که می فرمایند: کار ایمان را صیقل می دهد، یعنی کار اهمیتش آنچنان بالاست که آنرا در کنار ایمان مطرح می کنند، اگر کار نباشد اگر بیکاری برای یک انسان پیش آید آدم نگران این است که خدای ناخواسته بی ایمانی هم در آن فرد بوجود بیاید. چون بیکاری فقر می آورد، بیچارگی می آورد، مشکلات عدیده ای را در زندگی انسان بوجود می آورد، آثارش در خانواده دیده می شود، در محیط زندگی شخص دیده می شود حتی در مسجد یا هیئتی که فرد بعنوان عزادار شرکت می کند اثر منفی دارد، حتی من بعضاً توصیه می کنم که حقوق بیکاری در ارتباط با قانون بیکاری را طوری به افراد بدهند که باز کار کنند والا اگر این چندین ماه حقوق بیکاری را بگیرد و علاف باشد و بی خاصیت و بی جهت زندگی کند یقیناً آثار منفی آن را در جامعه می بینیم. انشاء... بتوانیم این مسائل را در نظر بگیریم که به کار بها بدهیم و بیکاری را به یک صورتی از بین ببریم. البته مشکل است و هیچ یک از کشورهای جهان توانسته اند بیکاری را به صفر برسانند ولی تا حد توانشان آنرا به حداقل

بقیه در صفحه ۷۰

شها به شکار می پردازد - اسب زرد رنگ - گماشتن و تعبیه کردن.

۱۲- رشد و نمو کردن - بیهوده - آزاده - روز گذشته - طرف و جانب.

۱۳- داستان و نمایشنامه‌ای که موضوع آن غم‌انگیز و شادی بخش باشد - آدم ماشینی - از شهرستانهای استان اصفهان.

۱۴- دوستان و نزدیکان - آلتی برای نواختن ویولون - آرم و جیا - آشکار ساختن.

۱۵- حد وسط کاری را در پیش گرفتن - تکیه‌گاه - در اثر بارانهای شدید جاری می‌شود.

۱۶- رود بزرگ که وارد دریا شود - کار سخت و دشوار - جانوری شبیه روباه که آن را برای پوستش شکار می‌کنند - کلمه استثناء به معنی جزء - مخفف نه از.

۱۷- سازمان همکاری اقتصادی - بله روسی - ذات و فطرت - رواق و پیشخانه - صفت سرو.

۱۸- جنگجو - هنگامی که نیروی کار دارای تولید و راندمان مطلوب نیست ولی ظاهراً کار انجام می‌شود، این حالت بروز می‌کند - از نشانه‌های جمع.

۱۹- از اقوام ایرانی - از انواع مستمری که به بستگان درجه یک متوفی پرداخت می‌شود.

عمودی

۱- شجاعت و بی‌باکی - تنظیم مشاغل به رده‌ها و دسته‌های مختلف.

۲- بدهکار - کمانگیر معروف - مجموعه‌ای از موازین و عوامل قانونی، اجتماعی و فیزیکی که محیط شغلی کارگر را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

۳- مقننه و چارقد - لذیذ و خوشمزه - صدای پشه و مگس.

۴- تکرار یک حرف - از انواع بیمه - پرنده‌ای زیبا و آبی - دریائی میان فرانسه و انگلستان - ضمیر متصل اول شخص جمع.

۵- پرده‌داری و رسوائی - واگیردار - سازمان و

شماره جدول ۵

باقیه از صفحه ۱۱

رسانده‌اند. نرخ بیکاری ما خیلی بالاست همانطور که عرض کردم تعریف نرخ بیکاری ما با تعریف نرخ بیکاری در سراسر دنیا تفاوتی دارد یک مقدار اگر ما بخواهیم تعریف نرخ بیکاری آنها را در تعریف خودمان بیاوریم آمار ما بیش از اینهاست که الان از طرف مسئولین ذیربط اعلام می‌شود. باید مقداری از کارها را خورد کنیم یعنی کار را حتی باید به خانه ببرند، همانطوری که در بعضی از کشورها این کار را انجام دادند یعنی

ارگان.

۶- چپ چشم - روابط حاکم بین کارگر و کارفرما به منظور پیشبرد مناسبات سالم کار - همچشمی.

۷- موی گردن اسب و شیر - نواحی - کودک و نو رسیده - عرب به دریا گوید.

۸- ادب ناقص - رختشوی - رمق و توان - زهنما و پیشوا - حالتی در مقابل هوشیاری.

۹- از چهره‌های معروف شاهنامه - دانه گیاهی و معطر - مخفف آتش - چنین است رسم ... درشت.

۱۰- از کشورهای اروپای شرقی - دونفر که از نظر اخلاقی یا هم‌سازگار باشند.

۱۱- واحد شمارش درخت و نهال - ربه - طابقه بالا - سرمه و نوعی صدف دریائی.

۱۲- صورت غذا - مسلط بر امری - از فطرات - مجموعه سپاهیان.

۱۳- قیف سربریده - آنچه برای انسان مقدر شده است - با نرمی و ملاحظت رفتار کردن - خدای

ساختگی.

۱۴- از جزایر ژاپن - فلزی با پرتوهای رادیواکتیو که مادام کوری آن را از سنگ معدن تحصیل کرد - ابلهان.

۱۵- واجب و ضروری - وسیله‌ای برای پهن کردن خمیر - وسیله‌ای در نجاری و آهنگری.

۱۶- رود اروپائی - داداش به لهجه اصفهانی - سوره‌ای در قرآن - طبایع و خویشا - پسوندی است.

۱۷- ماه زمستانی - از مرکبات - نمازهای مستحب.

۱۸- کسی که مؤسسه اقتصادی، بویژه کسب و کاری را که معمولاً مستلزم ابتکار و ریسک قابل ملاحظه‌ای باشد، سازماندهی و اداره کند - متن صریح و محکم - علائم و آثار.

۱۹- مراکز خصوصی یا دولتی که به منظور یافتن مشاغل مناسب برای افراد ایجاد شده‌اند - موجودات دریائی.

۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۳		ا	ک	ی	ل	ل	م	ا	ل	ک	ی	ک	ی	ک	ا	ز	م	ا	ی	۱
	ک	ی	ب	ی	ا	ی	ر	ا	ی	ر	ک	ه	ی	ر	ک	ی	ا	ر	۲	
	ه	و	ل	ی	ا	ر	ی	ر	ا	ف	ا	ی	ا	ل	ی	ا	ت	۳	۲	
																			۴	
																			۵	
																			۶	
																			۷	
																			۸	
																			۹	
																			۱۰	
																			۱۱	
																			۱۲	
																			۱۳	
																			۱۴	
																			۱۵	
																			۱۶	
																			۱۷	
																			۱۸	
																			۱۹	
																			۲۰	

کارو جامعه

و یا بخش خصوصی و یا کسانی که نیازمند این کار هستند، می‌دهد و از اینجا مشکلات کارگری به حداقل می‌رسد. از این تجارب هم می‌شود در کشور استفاده کرد. انشاء... وزارت کار و امور اجتماعی با توجه به مسئولیت سنگینی که اخیراً در اجرای برنامه دوم به عهده گرفته است آمار و اطلاعات مسائل مربوط به کار و کارگری را تهیه کند و طرح و برنامه‌ریزی نماید که با این طرح و برنامه‌ریزی و ایجاد مشاغل تقریباً ارزان قیمت بتواند تعدادی را در این جهت سوقی بدهد و کمک کند برای کم کردن نرخ بیکاری.

وقتی نمیتوانیم کارخانجاتی بوجود بیاوریم یا امکان ایجاد کارخانجاتی که بتواند تعدادی کارگر را در خودش جذب کند برای ما وجود نداشته باشد باید از تجارب بعضی از کشورها که توانسته این کارها را به صورت تولید ملی یا بصورت یک کار کوچک خورد کنند و با دادن امکانات لازم به افراد بیکار و بدون هزینه خاص سرمایه‌گذاری مثلاً تهیه محل یا بعضی از چیزهایی که در محل کار لازم است این کار را دست طرف می‌دهند، طرف در خانه خودش با همکاری خانواده آن کار را انجام می‌دهد و در نهایت آن را تحویل دولت